

SLOVENSKA VLADA ZA KULTURNO RAST

SREDNJE ŠOLE
v osvobojeni Primorski

Ko je po prvi svetovni vojni Italija zasedla našo krajino, so italijanske oblasti svačeno obljubile, da bodo po osvoboditvi naše narodne pravice, naša društva, ustanove in šole. Toda kaj kmalu je našo ljudstvo spoznalo iskrenost teh obljub, ko je okupator začel požigati naše prosvetne domove in je razpustil prosvetna društva ter razne ustanove, prepovedal pouk v materinski, preganjal naš jezik in prepovedal našo literaturo. Italijanski okupatorji so v šolstvu uvedli italijansko. Celotno šolsko inštrukcijo, ki jo je pripravil italijanski okupator, je bila prepovedana slovenska govorica in so n. pr. v koprskem malem semenišču kaznovali slovenske dijake zaradi nekaj slovenskih besed s pretepanjem. Znani monsi, Sirotti, don Tomizza, zdaj odgovorni urednik lista «Vita nuova» v Trstu, don Minatori, Knafelc, zdaj župnik v Trstu, kakor tudi don Parentin, ki so zbežali iz cone B v Trst in se zdaj priležujejo med amušniki, so znali temeljito uveljaviti to prepoved in nekdanji slovenski gojenci koprškega malega semenišča jih bodo ohranili v trajnem neblagem spominu.

Med italijansko okupacijo je študiral na pičlo število naše mladine, zlasti iz dežel; tako malo dijakov je bilo na srednjih šolah, da so se vsi od Istre do Kanalske doline osebno poznali. Temu je bilo krivo dejstvo, da je bil pouk na šolah samo v italijanščini, da so italijanski šolski inštruktorji gledali na slovenske dijake in z njimi slabo ravнали in da ni bilo na deželi sploh srednjih šol. Stroški za hrano, stanovanje, knjige in šolske takse so bili preveliki in je le malokateri družina z dežele lahko vzdrževala dijaka v mestu. Nekoliko lažje je bilo prva po vojna leta, dokler so oblasti še izdajale potne liste za Jugoslavijo dijakom, ki so tam študirali in stanovali v raznih zavodih in internatih ter si pomagali s stipendijami ali poučevanjem.

Marsiko je moral ilegalno čez mejo in je tvegal življenje, da je nato lahko študiral v svojem materinem jeziku v Jugoslaviji. Sedanja voditelja v Italiji odklanjajo vsako odgovornost za dejanja predvojnega Italije, a nadaljujejo po poti svojih prednikov. Zaradi tega morajo učenci v Benški Sloveniji plačati denarno globo za vsako izgovorjeno slovensko besedo v šoli, zaradi tega ni v vsej Benški Sloveniji in v Kanalski dolini nobene slovenske osnovne šole in zaradi tega se godijo pod pritiskom italijanskih šolskih krivice slovenskemu šolstvu v coni A.

Ogromna je v tem pogledu razlika med predvojnimi razmerami in sedanjimi stanjem. Zastavili se bomo pri srednjih šolah in navedli nekaj zgovornih podatkov iz krajev naše Primorske v svobodni domovini.

V postojnskem okraju je obiskovalo v letošnjem šolskem letu nižjo in višjo gimnazijo skupno 1790 dijakov. V Postojni je popolna gimnazija (letos 700 dijakov); nižjo gimnazijo pa imajo Il. Bistrice, Cerkljica, Knežak, Nova vas in Stari trg. Glasbeno šolo imajo v Ilirski Bistrici in v Postojni, kjer je bilo letos skupno 180 učencev; vajejske šole pa so v Postojni, v Ilirski Bistrici in v Cerkljici s skupno 220 učenci. V postojnskem okraju gre skoraj polovica otrok iz osnovne šole na gimnazijo.

V sežanskem okraju je letos obiskovalo srednje šole skupno 886 dijakov. V tem okraju imajo nižjo gimnazijo v Tomaju, Herpeljah, v Komnu in v Podgradu. V Sežani pa je gimnazija imela letos že 5 razredov. V Seločah, na Misljah in na Pregarju pa imajo osemletke, ki jih bodo letos ustanovili tudi v drugih večjih vaseh, tako da bodo imeli vsi učenci iz četrtega razreda osnovne šole možnost nadaljevali učenje v gimnazijah ali osemletkah. V Sežani imajo tudi glasbeno šolo, katero je letos obiskovalo 54 učencev, in obrtno šolo s 53 učenci.

V goriskem okraju je bilo letos v srednjih šolah skupno 2770 dijakov. V Novi Gorici imajo popolno gimnazijo, v Ajdovščini pa gimnazijo popolna s prihodnjim šolskim letom, nižjo gimnazijo pa imajo Dobrovo, Kojško, Kanalski, St. Peter, Miren, Zalihrb, Dobravlj, Vipava in Crni vrh; glasbeno šolo v Novi Gorici in Ajdovščini; v Novi Gorici in v Mirni imajo vajejske šole, industrijsko šolo pa v Solkanu, Vrhnjici in v Ajdovščini; v Ložah je dvoletna kmetijska šola, v Cepovanu pa čipkarska šola.

V tolimskem okraju je najbolj znano učiteljske v Tolmini, kjer je bilo letos 195 dijakov; v drugih srednjih šolah pa je bilo letos skupno 939 dijakov. Poleg učiteljske v Tolmini imajo v tolimskem okraju še gimnazijo v Idriji, ki se bo spopolnila v prihodnjem šolskem letu, ter nižjo gimnazijo v Tolmini, Kobaridu, Cerkljem in v Bovecu. Razen teh šol so še: gozdarska, rudarska, in vajejska šola v Idriji, elektrogospodarska šola v Cerkljem, glasbena šola v Tolmini (80 učencev) in v Idriji (123 učencev), čipkarska šola v Idriji in v Cerkljem.

NARKOTIN - KORISTEN LEK

Narkotin, že sto let znani opijevski preparat, je do zdaj veljal za popolnoma neuporabljivo drogo. Zdaj so pa ugotovili, da se lahko uporabi za zdravljenje proti kašlju. Velika prednost narkotina je v tem, da se uporablja brez nevarnosti, da bi se človek nanj privadil.

Gimnazija v Postojni. Ker je že premalo prostorov zaradi velikega števila dijakov, bodo zgradili novo gimnazijsko poslopje; v tej šoli pa bo osnovna šola

VPRAŠANJE SLADKE VODE IN PROIZVODNJE NAFTE V KUWAITU

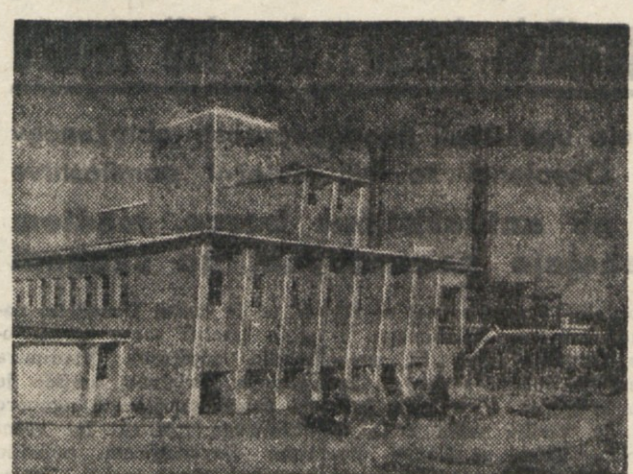
Dežela, ki uvaža vodo

Kuwait je mala neodvisna šejkovina, ki leži na koncu Perzijskega zaliva, kjer se je danes razvila ogromna petrolejska industrija - Puščava, z obzidjem obdana, in nekaj vasi: to je dežela, ki skoro nima pitne vode

V današnjem zamotanem svetu je odvisev procvit globoke zlasti od sodelovanja med narodi, ki živijo in delajo v raznih deželah, ki pa so čisto zelo oddaljene druga od druge. Tako na pr. neko področje, čeprav je bogato na naravnih virih, ostane še na precejšnji razdalji od civilizacije, če ne razpolaga s sredstvi za njihovo izkoriščanje.

V prvih 50 letih tega stoletja je zahodni svet s pomočjo moderne tehnike in znanosti odkril, da je Srednji vzhod bogat na nafti; trgovska organizacija zahodnega sveta pa je poskrbela za njegovo razporejanje in to v vsestransko zadovoljstvo vseh. Vendar pa lahko pomanjkanje druge države, ki ni sosed, v neposredni zvezi z nafto, ne upošteva razvoja njene industrije. Razvoj neke industrije je namreč popolnoma nemogoče, če ne ustrezajo tudi drugi življenjski pogoji.

Tako na pr. predstavlja pomanjkanje vode zelo pogosto tako škodo. To je bil tudi primer v Kuwaitu, mali neodvisni šejkovini, ki leži na koncu Perzijskega zaliva, kjer se je danes razvila ogromna petrolejska industrija. V Kuwaitu, ki ga sestavlja mesto obdana z zidovjem, puščava in nekaj vasi, primanjkuje sladke vode ravno v taki meri, kot je nafta v izobilju. Pesek, ki se razteza v

Pogled na novo napravo za destilacijo morske vode v Kuwaitu, ki proizvaja 45.000 hl pitne vode dnevno, njeno zmogljivost pa bodo lahko povečali na 225.000 hl dnevno

v kotlih, v katerih izgorava plin odnosa nafta. Ze od vsega pričetka upravljajo destilacijske naprave britanski tehniki, katerim so postavili tudi dodatna dela, kot naprave za otekanje in izkoriščanje že izrabljene vode za namakanje, postavitev električnega omrežja in izdelavo

popolnega načrta za oskrbo vsega mesta s pitno vodo. Prišli so tudi izgraditi nove vodne zbiralnike in postavljati vodne cevi za oskrbo najvažnejših poslopij v mestih z vodo. Prebivalci Kuwaita pa upajo, da bo kaj kmalu napočil dan, ko se bo v vseh hišah pojavile

Ivan Trinko - Zamejski

MOJE PESMI

Na tujem nas osamljena je vila
s šepetom tajnim tiho navdihnila.
Kakor čez noč, oh, temme, nevesele
v puščavi žalostni smo se spocele.
Samote duh obispal ni s sijajem,
z ledenim nas je davil ogrljajem.
Da zvezde nam svetlejšje so žarele,
krepkeje, veseleje pač bi pele.
To pomni, brate, krivo nas ne sodi!
Prav motri, umi nas in zdrav nam bodi!

Razvoj in napredek televizije
v Veliki Britaniji

3 milijone televizijskih sprejemnikov - Konec leta 1955 bo deležno

televizijske službe 97 odstotkov prebivalstva - Izvoz v Ameriko

Ceprav so mnoge države prispevale k mozaiku, ki je vodil do iznajdbe televizije, je po splošni sodbi bil Skot John Logie Baird tisti, ki je dal prvi praktični prikaz. To se je zgodilo v Londonu v januarju leta 1926.

Nesporno je, da je Britanska radijska družba pred desetimi leti začela s prvim, javnimi televizijskimi oddajami iz stare palače Alexandra na griču Muswell Hill severno od Londona. Ceprav izhaja iz poročila A-

meriške komisije za komunikacije, da je leta 1937 v Združenih državah že poslovalo 17 poskusnih televizijskih oddajnih postaj, ni nobena izmed teh redno oddajala za javnost. V aprilu leta 1941 je imenovana komisija izdala dovoljenje, da se s prvim julijem tistega leta lahko začne televizijska služba. Vendar pa je bilo to dovoljenje prezgodnje, kajti ameriška televizija je začela uspešno poslovati šele po vojni, to je leta 1947.

V Veliki Britaniji je televizija po tako dobro obetajočem začetku zastala zaradi vojne. Leta 1946 si je v Veliki Britaniji kljub svojim finančnim težavam na volilnem mestu med vsemi evropskimi državami ter ima v rabi približno 3 milijone televizijskih sprejemnikov. Dognane televizijske oddajne postaje je lahko krijejo potrebe več kot 440 milijonov ljudi od skupnega števila 50 milijonov prebivalcev. Mnenja so, da konec leta 1955 samo še 3 odst. prebivalstva ne bo deležno televizijske službe.

Izbira britanskih televizijskih sporedov ni tako bogata kot tista ameriških in tudi prodaje sprejemnikov ne zajemajo tako širokega obsega. Vendar pa so britanska tehnična dognanja, ki so sad dolgega izkustva in specializiranega rokodelstva, vzbudivala pozornost Američanov. Radijski urednik «New York Timesa» J. Gould, na katerega je naredila oddaja in telereregistracija kronanja kraljice Elizabete II. velik vtis, je obiskal Veliko Britanijo, da bi poglobil svoje znanje, ker je zlasti tehnika za tuje namenjen oddaj Britanske radijske službe znatno bolj napredovala kot ameriška.

Gould se je posebno lakskavo izrazil o filmih, ki jih oddajajo po televiziji in njegova pohvala je toliko več vredna, ker so ameriški tehnični sistemi teoretično nekoliko boljše kot sistemi Britanske radijske službe.

Dobra oddaja filmov je v Združenih državah važnejša, kot v Veliki Britaniji, ker je velik del ameriških televizijskih sporedov posvečen filmom. Danes sestavljajo več kot polovico hollywoodske produkcije kratki filmi ali tedenski pregledi, ki jih snemajo za televizijo.

Naprava za oddajanje filmov, ki je žela toliko pohvale, je «flying spot» film scanner.

ners, «Electric and Musical Industries», ki je eno izmed podjetij, katerega so dobavila omenjene naprave Britanski radijski družbi, je na oddajnikih ameriškega modela nazorno prikazalo, kako ta naprava deluje. Ugotovili so, da daje jasne in bleščeče slike ter mnogo več podrobnosti kot so jih doslej lahko opazovali na ameriških televizijskih platnih.

Imenovano podjetje prireja zdaj posebne tečaje za specializacijo mladih tehnikov na vseh področjih elektronske tehnike. Ravnatelj teh tečajev je prof. Harry F. Trewman. Trenutno jih obiskuje 200 tehnikov, izmed katerih se jih je 67 oddelilo za štiri letni tečaj. Ti zadnji so skoro vsi dobili študijsko podporo. Teoretični pouk je povezan s praktičnim delom in izkustvi v tovarni. Od 40 do 50 tečajnikov je tujece, ki prihajajo iz najrazličnejših delov sveta kot iz Hong Konga, Združenih držav, Pakistana, Indije in Izraela.

Zaradi dobre kakovosti in ugodnih cen kupujejo Združene države razne britanske televizijske izdelke. «Pye Company» iz Cambridgea na primer pošilja v Ameriko telekamere in vso potrebno opremo. Te aparate uporabljajo več kot 20 ameriških televizijskih oddajnih postaj. Podjetje «Marconi» iz Chelmsforda je dobavilo glavnemu sedcu Združenih narodov v New Yorku telekamere, Kanadski radijski družbi prenosne naprave in naprave za študio za televizijske oddajne postaje v Montrealu in Torontu ter televizijske oddajne postaje v Ottawi. Iste naprave je imenovano podjetje dobavilo televizijske oddajne postaje v Vancouverju, Namestitev teh aparatov na naprave ameriškega ali katerega drugega modela ne povzroča nikakih težav.

Na področju radia, katerega del so televizijski aparati, je britanski izvoz v Ameriko še skromen, vendar pa dobro obeta. Leta 1952 so izvozili v Ameriko za 697.351 funtov, število tega blaga, v prvih treh mesecih leta 1953 je ta izvoz dosegel 204.234 funtov število. V istem letu sta odpadla na prodaje v Združenih državah 2,8 odst. skupnega izvoza radijskih naprav, v samem prvem četrtletju leta 1953 pa se je 3,4 odst.

Dejstva in številke zgovorno prikazuje razmah industrije, ki so ga doslej ovirale samo gospodarske težave.

Nad tako pokrajino bi se razveselil vsak prebivalec Kuwaita.

Dijaški dom «P. Skalar» v Tolmini

NEURJE

SPISAL LOJZE CJAK

9.

Marko: Naj, bodo že sami!
Anica: Pojdi, da si ne bodo kaj mislili!
Marko: Naj si kar mislijo, če hočejo. Saj bi bilo še bolje, da bi naju kar poročili!
Anica: Ti si znozel!
Marko: Prav si rekla, znozel sem za Moholanovo hčerjo.

24. prizor.

Južek (od leve): Vas kličejo, da bi prišli tja, da bi pomagali potegniti, ker ste močni. (Odide na levo).
Marko: Pojdi, pridem takoj!
Anica: Pojdi Marko, pojdi!
Marko: Grem, ker je barka vasa. Drevi bom prišel k vam. Jutri bo godel Mate pri vasa, pridem plesat s teboj. (Odide na levo).
Anica: Moj Bog, kaj sem storila, da se moram vedno

česa bati! Ali mora biti človek res vedno v strahu? Ali živijo kje na svetu taki ljudje, ki se jim ni treba ničesar bati, ki lahko store tako kot je njim prav, kot jim govori lastno srce. Srečni taki ljudje!

25. prizor.

Ivana (od leve): Ne drži se, kot da bi podedovala metle. Saj vem, da ti hodi v napoto, le meni, ki bi to rada videla. Mi noče priti v napoto, (di poda očeto vrtel in hiti spravihati v jermas ter se ga dne na glavo).
Anica: Kaj si ko burja, počakaj, grem tudi jaz!
Ivana: Te bom počakala v vinogradu. Ostani, saj že prihaja! Sepnila sem mu, da čakaš, on pa je vlekel, kakor da bi hotel sam izvelič vašo barko. Dobro, da je prišel Marko in ga nekaj zbadal, da je odšel. Vso srečo imas! (Odide na desno).

26. prizor.

Kristjan (pobit): Kaj že greš, Anica?
Anica: Kristjan, kaj si tako žalosten?
Kristjan: Nisem žalosten, kadar tebe vidim sem srečen.
Anica: In jaz, kadar tebe vidim, bi se najrajši kar smejala od veselja.
Kristjan: Rad bi te videl vedno srečno. (V ozadju vlečejo, slišijo se klici: «oo... hop, ooo... ruk... ooo hop»)
Anica: Ne smeja biti tukaj, si bodo kaj mislili. Posebno se, ker je bil tu Marko, ki se mi vedno vsiljuje.
Kristjan: Pravi, da bo hodil k vam. Ali je tebi to po misli?
Anica: Če bo prišel, bom vedno ubežala! Ne morem ga trpeti, le zate in zase se bojim!
Kristjan: Če me imaš rada tako kot jaz tebe, se nama ni treba ničesar bati.

Anica: Kako lepo govoriš, vedno bi te rada poslušala! Moram domov! Zbogom! (Si naloži jermas na glavo).
Kristjan: Pridi! Jutri zvečer, kot je sporočila Iвана?
Anica: Uboga Iвана, najrajši bi naju videla že poročena! Saj ves zakaj!
Kristjan: Vem, Prides?
Anica: Pridem. (Glasovi z ozadja «oo-hop... oo, ruk...») Našo barko vlečejo, ti se pa tu ženiš. Kakšen mož si! Zakaj si ubežal?
Kristjan: Saj bi rad pomagal, toda dokler ni bilo Marka je niso hoteli potegniti. In ko je prišel, mi je nekaj rekel, drugi pa so se na to krohotali. Tako sem pustil.
Anica: Kaj ti je rekel?
Kristjan: Da naj pustim, ker je nevarno, da si zlo-mim hrbenico.
Anica: Ubogi moj Kristjan, zakaj te žalijo, ko si tako dober!
Kristjan: Verujejo, da čaram in da jim prinašam nesrečo.
Anica: Carovnik si! Začaral si mene, vsak dan znova me uročaš in vsak dan mi prinašaš novo srečo. (Zbeži na desno. Iz ozadja: «ooo... hop, ooo... ruk, ooo... ru!»)
Zastor.

DRUGO DEJANJE

1. prizor.

Anica in Iвана prideta od desne, praznje oblečena.

Ivana: Sva prišli prezgodaj. Od sedmih je rekel, da bo tu. Vidiš, tam ob skalovju tisto črno piko? Tisto je njegova čupica. Sel je gledat, če se je kaj ulovilo. Kako pridnega fanta imaš! Lahko si ponosna.

Anica: In dobro prijateljico imam tudi. Vendar mi je nekako težko. Povej Iвана, ti mi tako pomagaš pri Kristjanu, ker imaš rada Marka in ker se ti zdi, da Marko...
Ivana: Ali ti nisem pomagala še prej, kot se mi je to zdelo?
Anica: Ne veš, kako me boli, da je prišlo do tega. Veruj mi, niti z najmanjšo besedo ali pogledom ga nisem opogumila! In vendar, če nekaj časa je, da sili za mano. Sinoči je pustil moža, da so šli sami ven in je prišel k nam. Jaz sem vedela in sem se zato pobrala spat. Naši pa so tako prijazni z njim! Ne veš, kako se bojim, kaj bo iz tega!

Ivana: Nič se ne boj, samo trdna ostani in imej Kristjana rada tako, kot on tebe!
Anica: Hudoben je Marko, ko ti jih take kuha! Zdelo si se mi tako gotova z njim. Ti je prižadejal veliko hudega, Iвана?
Ivana: Saj ne morem reči, da mi je. Lepo je govoriti, ko me je vozil tam po gladini. Kakor pijana sem bila in sama ne vem, včasih sem mislila, da mi kaj obljublja, včasih pa ne. Oh, kako rada bi silila kaj jasnega od njega! Vse je bilo nekako megleno. Pusti me Anica, meni se vrti v glavi!
Anica: Uboga sestra, kako se mi smiliš! Kaj vse ne povzročijo tili moski!
Ivana: On je močan kot jambor, Kristjan pa je mil kot morje ob lepih večerih. Zato jih ljubimo... (skoro jokaje) samo jaz reva...
Anica: Lepa moja sestra, ne smeš obupati, saj ti bom pomagala bolj ko mi bo mogoče! Ne vidiš, kako je žalostno z menoj!

VREME

Vremenska napoved za danes: Javno vreme z delnimi pooblaščenjimi. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 28,6 stopinje; najnižja pa 18,8 stopinje.

PRIMORSKI DNEVNIK

Opozorjamo vas na sledeče oddaje: Jug. cona Trsta: 15.00: Slovenske pesmi iz Benetj in stare tržaške pesmi pojeta Komorni zbor iz Trsta in baroklj. zbor. Trst II.: 20.30: Operni dueti. Trst I.: 21.05: G. Verdi: «Don Carlos», opera v 4 dej. Slovenija: 16: K. Joža: «Borba za most».

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

PREDKONGRESNA KONFERENCA SFS ZA BENEŠKO SLOVENIJO V ČEDADU

Oktobrski pokrajinski kongres bo potrdil borbo Benečanov za avtonomijo in socializem

Izvolili so novi odbor, v katerem je predsednik tov. Ernest Zdravlič, tajnik pa tov. Dorič Predan - Ustanovili bodo kulturno društvo, ki se bo imenovalo po Ivanu Trinku

V nedeljo 27. junija je bila v Čedadu predkongresna konferenca Socialistične fronte Slovencev za Beneško Slovenijo, katere so se udeležili odborniki in številni člani organizacije. Sklicanje "konference" so narekvale predvsem nekatere spremembe, do katerih je prišlo na kongresu SFS v Gorici 2. maja in katere so voditelji SFS v Beneški Sloveniji sklenili izvesti tudi v videmski pokrajini.

Med važnimi sklepi konference je predvsem odločitev, da bo v oktobru v Benetj pokrajinski kongres SFS. Ta kongres bo za nadaljnji razvoj naše socialistične organizacije in za širjenje socializma misli velike važnosti, ker bo pokazal tudi našim beneškim bratom, kako se je treba boriti proti reakcionarnim vplivom in proti socialnem izkoriščanju, ki se v Benetj izvaja v najbrutalnejših oblikah, kakršne morda ne pozna niti prebivalci Južne Italije. Ravno v tem pogledu bo lahko oktobrski kongres predstavljal tisto sredstvo, ki je potrebno, da se beneški Slovenci, potem ko se že stokrat razočarali zaradi demokristjanske skrajno šovinistične in nesocialne politike, kakor tudi protislovenske in lažne socialiste politike kominformistične videmskega vodstva, vskladijo s splošnim razvojem in po svojih močeh prispevajo k napredku in razvoju socialistične miselnosti in borbe v naših krajih.

Prisotni so med razpravljanjem o političnih vprašanjih še enkrat potrdili svojo odločno pripravljenost, biti se z vsemi silami, da se za Furlanijo in vzhodne obmejne italijanske kraje prizna in izvede dejelna avtonomija, kot jo zakonjuje republiška ustava. S priznanjem dejelne avtonomije

mij in z vzpostavitvijo dejelne vlade bosta tako videmska kot goriska pokrajina veliko boljše, ker jima ne bo treba vedno prositi Rim za pomoč, ampak bo lahko naša dežela po svoji volji razpolagala s svojim denarjem. Poleg tega bo dejelna vlada veliko boljše poznala domače razmere kot pa rimski birokrati, ki imajo zaradi birokratskega centralizma pri sprejemu najmanjšega sklepa pri nas odločilno vlogo in takega sklepa sploh ni mogoče izvesti, če ne pride iz Rima zadnji blagoslov.

V borbi za avtonomijo imamo ob strani tudi italijanske in predvsem furlanske množice, ki že od nekdaj stremijo po osamosvojitvi zaradi gospodarsko-socialnih in narodno-političnih razlogov. Temnožice so naši zavezniki. Njihov boj za dejelno avtonomijo je tudi naš boj, zato mora biti sodelovanje na tem področju kar najtesnejše.

Izvolili so novi odbor, katerega predsednik je podpredsednik IO SFS v Italiji tov. Ernest Zdravlič, ki je bil na to mesto izvoljen na majskem kongresu SFS. Za novega tajnika so izvolili tov. Doriča Predana, v odbor pa Marijo Konta iz občine St. Peter, Vojmira Tedolija iz občine Tarpiana, Jožefa Strozazza iz občine Brdo, Jožefa Strozzazza iz občine Viskorja, Jožefa Boninija iz občine Kloridja in Jožefa Trušnjaka iz občine Grmek. Vsak član pokrajinskega odbora bo obenem tajnik občinskega odbora v svoji občini. Na tak način bodo občinski odbori tesneje povezani z osrednjim vodstvom, kar bo samo v korist organizacije.

Pred zaključkom konference so sprejeli sklep, da bodo ustanovili kulturno društvo, ki se bo imenovalo po

po znanem beneškem pesniku in kulturnemu delavcu Ivanu Trinku, ki je umrl 26. junija v 92. letu starosti v svojem rojstnem kraju v Trémmu.

Pasja razstava

Pretekli teden so v mestnem parku odprli tretjo mednarodno razstavo psov, katere se bodo po dosedanjih poročilih udeležili domači in tuji gojitelji najboljših pasem. Razdeljene bodo tudi častne in posebne medalje ter številne nagrade, ki so jih poklonila domača in inozemska podjetja. Za najlepšega psa pa bo

lastnik prejel pokal, ki ga je poklonila goriska občina.

Iz Doberdoba

Prebivalci Doberdoba že več časa opažajo, da prihajajo ponoči ribariti v doberdobsko jezero ljudje iz Tržica in bližnjih krajev. Ti ribiči, ki z mrežami na skrivaj lovijo, povzročajo veliko škodo tudi mlademu ribjemu zarodu. Ker je tak lov protizakonit, bi bilo pravilno, da bi županstvo in finančni stražniki podvezli potrebne ukrepe in to preprečili.

ŠE EN PROCES PRED BENEŠKIM PRIZIVNIM SODIŠČEM

Partizanom Cijan, Pahorju in Develaku iz Sovodenj sodišče potrdilo prejšnjo kazen: dve leti zapora

Prizivno sodišče ni hotelo upoštevati neodgovornosti obtožencev za storjena dejanja - Obsojenci so bili deležni pomilostitve Nov grob napad na antifašistične borbe, medtem ko se fašisti sprehajajo nekažnovani na svobodi

V ponedeljek so na porotnem sodišču ponovno obravnavali dogodek iz leta 1953, pri katerem so bili soobtoženci Slovenci iz Sovodenj kot člani partizanskih enot in ki so bili prijavljeni in obsojeni od beneškega sodišča 1950. leta in proti razsodbi katerega so obsojenci vrožili priziv.

Po vojni je namreč neki Pietro Donadella prijavil sovođenjskim oblastem vojno škodo in na podlagi njegove prijave so orožniki začeli s preiskavo proti osebam, ki so

pozvali Donadella, naj se zaradi svojega fašističnega udejstvovanja izseli iz sovođenjske občine skupaj z ženo in otroki. V njegovo hišo se je vselila neka žena iz Ronk, kateri so Nemci požgali domačo, medtem ko je bilo blago in živina, last Donadella, izročeno bližnjim partizanom.

Sovođenjski orožniki so zašli najprej 65-letnega Jožipa Cijana iz Sovodenj, ki je imel nalogo varovati in hraniti živino Donadella preden je bila izročena partizanskim enotam, potem pa so prijavi sodnim oblastem tudi 29-letnega študenta Vladimira Pahorja, sedaj zdravnika na Golniku v Sloveniji, in 41-letnega Alojza Develaka. V skupini pa je bilo poleg omenjenih še dvojce partizanov, ki pa niso bili klicani pred porotno sodišče v Benetkah. Zdi se, da so hoteli naprti organi varnosti tem bivšim partizanom tudi stvari, ki jih niso izvršili, toda sodišče ni moglo ugotoviti drugega kot enasile nad osebami in stvarmi in je Cijana, Pahorja in Develaka obsodilo na dve leti zapora.

Izlet SPD

Slovensko planinsko društvo priredi v soboto dvodnevni izlet na Zuc dal' Bor. Odhod v soboto ob 14. uri z vlakom z južne postaje.

DEZURNA LEKARNA:

Danes posluje vs dan in ponoči lekarna Villa S. Giustina, Korzo Italia 106, tel. 31-52.

Spor med upravo in osebjem civilnih bolnic v Gorici

Prejšnji teden je imelo osebje civilnih bolnic v Gorici dvournjo stavko od 6. do 8. zjutraj zaradi nepravilnega odnosa, katerega je deležno od strani uprave bolnic. Iz poziva, ki so ga sindikalne organizacije naslovile na gorisko javnost, je razvidno, da mora osebje gorških bolnic ostati na svojem delovnem mestu tudi po 11. uri do 13. ur dnevno, čeprav je delovni urnik za osebje bolnic v drugih pokrajinah 8 ur na dan. Za nadure ne prejmejo zaposleni nikakršnih nagrad, poleg tega pa niso deležni niti najosnovnejših pravic kot so poseben prostor za obed in večerjo, poviški na nadure od praznikov itd.

Uprava bolnic je odgovorila, da ni v nasprotju z zakonom, ki ureja delovne odnose.

To so pač jalovi izgovori za upravo bolnic v Gorici, ki bi morala, zavedajoč se težavnega dela osebja, poskrbeti vsaj za takšno nagrado nadurnega dela svojega osebja, kakršnega je deležno osebje bolnic v bližnjih pokrajinah.

la na stavko osebja s pismom sindikalnim organizacijam ter uradu za delo, v katerem prikazuje stavko kot nepravilno in kot stvar, ki je bila usmerjena proti veljavnim pravilom in na račun bolnih, ki naj bi prešli zajtrk šele ob deveti uri zjutraj. Poleg tega pa navaja upravo med drugim tudi, da število delovnih

ur ni v nasprotju z zakonom, ki ureja delovne odnose.

To so pač jalovi izgovori za upravo bolnic v Gorici, ki bi morala, zavedajoč se težavnega dela osebja, poskrbeti vsaj za takšno nagrado nadurnega dela svojega osebja, kakršnega je deležno osebje bolnic v bližnjih pokrajinah.

LJUBLJANSKA OPERA IN BALET GOSTUJETA V TRSTU

Zanimanje Goričanov za „Ohridsko legendo“

Pohitite s prijavi, ki jih sprejema ZSPD v Ul. Ascoli 1, tel. 24-95

Od 3. do 11. julija bo v Trstu prvič po vojni gostovala Opera iz Ljubljane. Izredni umetniški žetiki, ki ga bodo nudili slovenski umetniki bratom v zamejstvu, je že te dni predmet razpravljanja mnogih Goričanov, ki se že sedaj pripravljajo na obisk številnih predstav SNG iz Ljubljane.

Slovenski operni umetniki bodo prikazali znano Ohridsko legendo (balet K. Hrističa), opero Gotovca «Ero z onega sveta», Gounodovega «Fausta» ter Foersterjevega «Gorenjskega slavlca».

Slavnostna otvoritev gostovanja slovenskih umetnikov bo v soboto 3. julija na stadionu 1. maja s Hrističevim baletom «Ohridska legenda».

Omenjeni balet je najlepši in najbolj znani balet domačega umetnika Hrističa, ki ga z uspehom predvajajo ne samo na domačih, marveč tudi na tujih odrih.

Goričani, ki želijo prisostvovati temu izrednemu baletu, polnemu avtoritativ in orientalskih motivov, naj se čimprej prijavijo na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli šte. 1. Tu bodo prejeli vsa potrebna navodila za izlet z avtobusom na sobotno predstavo «Ohridske legende».

VEDNO VEČJI OBSEG KOLESARSKÉ AFERE

Francosko-diplomatsko posredovanje za udeležbo Italijanov na Touru

Italijanski kolesarski zvez je prepovedala ital. kolesarjem vsak nastop v inozemstvu

Glede udeležbe italijanskih kolesarjev na letošnjem Tour de France se govori in piše že mesec. Najprej je razburjal francoske kolesarske organizacije Magni in njegova odločitev, da bi dirkal za tovarna, ki ne izdeluje koles (Nivea), kar Francozom nikakor ni šlo v račun. Italijani so to zadevo rešili tako, da kolesarji lahko nastopajo tudi za tovarne, ki ne izdelujejo koles, če je pridružena tudi kakšna tovarna koles. Tedaj se je oglasil Coppi, ki je dejal, da se Francozom res ni treba toliko spotikati, če italijanski kolesarji delajo reklamo katerikoli tovarni, saj je baje tudi on že moral v Franciji dirkati z neko reklamo, ki so mu jo priredili tebešili.

Ponovno se je pojavilo vprašanje udeležbe italijanskih kolesarjev na Tour de France za časa Gira d'Italia. Znano je, da si je prišel tedaj spopadati Goddet odločitev italijanskih kolesarjev na Gira d'Italia.

To je v kratkem obdobju že drugi prizivni proces Slovencev pod Italijo, ki so se skupno z vsemi naprednimi ljudmi sveta borili proti fašizmu in nacizmu in ki so bili od edemokratične Italije nagajani za žrtve in trud v času druge svetovne vojne z večjimi ali manjšimi zapornimi kaznimi samo zato, ker so izvršili tisto, kar so kot pripadniki partizanskih odnosno zaveznikov sil morali storiti za uspešno borbo vseh antifašistov. Tako smo gorški Slovenci z razočaranjem zabeležili v našo zgodovino, da so bile nam najboljše fantom zapisane v sodnijsko knjigo kazni, medtem ko se vespod po državi sprehajajo fašisti polni grehov, vendar počešeni in spoštovani.

Cermelj, Bitezni in Crasovo so zmanjšali kazen, ker je bilo tudi za sodno oblast današnje Italije absurdno pripisati navadnim članom na rodne zaščitne krivdo za nekaj, česar niso storili: Cijan, Pahorju in Develaku pa je bila kazen, ki je niso zaslužili, celo potrjena. Naj nas tu ne moti pomilostitve, katere so bili deležni vsi italijanski obsojenci, tako kriminalci kakor politični obsojenci. Boli pa nas ugotovile, da se italijanska republika, odnosno njena sodna oblast ne drži niti tistih najosnovnejših načel, katere je obljubila spoštovati.

Nov obmejni blok v Benetj Sloveniji

V zadnjem času so se jugoslovanske in italijanske mejne oblasti sporazumele glede otvoritve nekaterih mejnih blokov. Pred dnevi smo pisali, da so na Predilu otvorili mednarodni blok, sedaj pa je prišla vest, da so v občini Srednje v Benetj Sloveniji otvorili nov obmejni blok na mostu Klinec. Služil bo obmejnemu prebivalcem za izmenjavo blaga.

KINO

CORSO. 17: «Alarm na jugu», L. Amada in G. M. Canale. VERDI. 17: «Kraljevi diamanti», barvni film, F. Lamas in A. Dahl. CENTRALE. 17: «Krvnikov vozela», barvni film. VITTORIA. 17: «Zakonska postelja», L. Palmer. MODERNO. 17: «Zvoki na Zahodu», barvni film, R. Miland in H. Carter.

SPORTNI DNEVNIK

SVETOVNO PRVENSTVO V TELOVADBI V RIMU

Rusi močno prevladujejo med moškimi in ženskami

Med prvimi desetimi osem Rusov

RIM, 29. — Organizacijski odbor telovadnega svetovnega prvenstva je danes dopolnje objavil začasne ocene za posamezne v obveznih vajah:

Proste vaje: Takemoto (Jap.) 9,65 točke; Muratov (Rusija); 9,65; Kubota (Jap.) 9,60; Kaneko (Jap.) 9,55.

Konj: Caginjan (Rusija) 9,80; Stalder (Svica) 9,60; Cukarin (Rusija) 9,50; Dickhut (Nemč.) 9,45; Caklin (Rusija) 9,45.

Dvočinski bradlja: Stalder (Svica) 9,75; Gjnthard

(Svica) 9,70; Eugster (Svica) 9,65.

Krog: Korolkov (Rusija) 9,80; Cukarin (Rusija) 9,80; Muratov (Rusija) 9,80; Lindfors (Fin.) 9,65; Ono (Jap.) 9,55; Kubota (Jap.) 9,55.

Skok čez konja: Ono (Jap.) 9,45; Sotornik (CSR) 9,45; Kono (Jap.) 9,40; Skvor (CSR) 9,35.

Drog: Bantz (Nemč.) 9,75; Takemoto (Jap.) 9,60.

Po obveznih vajah je bila ocena po narodostnih taks:

1. Rusija 344,50 točk; 2. Nemčija 334,40; 3. Svica 333,65; 4. Japonska 333,60; 5. Češka slovaška 328,35; 6. Finska 328,15; 7. Madžarska 322,60; 8. Italija 314,30; 9. Francija 313,35; 10. Bolgarija 312,40; 11. Poljska 303,80; 12. Jugoslavija 297,25; 13. Avstrija 293,30; 14. Egipt 280,80; 15. Luksemburg 274,35; 16. Danska 273.

Danes popoldne je bilo na olimpijskem stadionu živo živahno. Zenske vrste so tekmovala do 21. ure.

Končna ocena po ženskih obveznih vajah: 1. Rusija 222,45 točk; 2. Madžarska 222,80; 3. CSR 220,07; 4. Italija 214,67; 5. Poljska 214,34; 6. Bolgarija 213,66; 7. Romunija 213,18; 8. Francija 212,18; 9. Švedska 210,63; 10. Nemčija 209,43; 11. Jugoslavija 205,25; 12. Avstrija 200,80; 13. Belgija 188,20; 14. Posarje 173,56; 15. Luksemburg 149,48.

Začasna klasifikacija za poljubne vaje žensk: 1. Rusija 225,68 točk; 2. Madžarska 222,18; 3. CSR 218,95; 4. Romunija 217,19; 5. Poljska 215,65; 6. Jugoslavija 214,19; 7. Nemčija 212,53; 8. Francija 211,98; 9. Italija 210,10; 10. Bolgarija 209,77; 11. Švedska 208,93; 12. Avstrija 201,59; 13. Belgija 186,51; 14. Luksemburg 168,18.

Klasifikacija žensk po obveznih in poljubnih vajah, kot jo je danes zvečer objavil tajnik urad, je taka:

1. Rusija 451,11 točk (obvezne 225,45, poljubne 225,66); 2. Madžarska 444,48 točk (222,30, 222,18); 3. CSR 439,02 (220,07, 218,95); 4. Romunija 430,37 (213,18, 217,19); 5. Poljska 429,99 (214,34, 215,65); 6. Italija 424,77 (214,67, 210,10); 7. Bolgarija 424,43 (213,66, 209,77); 8. Francija 424,15 (212,18, 211,97); 9. Nemčija 421,96 (209,43, 212,53); 10. Švedska 419,58 (210,63, 208,90).

Nadaljevanje klasifikacije bo sporočeno jutri.

Klasifikacija za posamezne po obveznih vajah (moški):

1. Cukarin (SR) 57,60 točk;

2. Muratov (SZ) 57,50, Caginjan (SZ) 57,40, 4. Cahlin (SZ) 57,25, 5. Azarjan (SZ) 56,70, 6. Korolkov (SZ) in Vostrikov (SZ) 56,65; 8. Bantz (Nemč.) 56,50, 9. Djaiani (SZ) 56,30, 10. Stalder (Svica) 56,20, 11. Kono (Jap.) in Gunthard (Svica) 55,90, 13. Ono (Jap.) 55,75, 14. Takemoto (Jap.) 55,55, 15. Lindfors (Fin.) 55,50, 16. Schwarzenruber (Svica), Nabeya (Jap.), Dickhut (Nemčija) 55,35, 20. Eugester (Svica) in Kiefer (Nemč.) 55,20.

LAHKA ATLETIKA

Dobri rezultati na Oslu

V Oslu je bila lahkaatletika prireditelj z mednarodno udeležbo, na kateri so bili doseženi sledeči rezultati:

200 m: 1. Lea (ZDA) 21,5; 2. Pohl (Nemč.) 21,9; 3. Karlsson (Sved.) 22,2; 4. Marsten (Norv.) 22,4; 5. Bonah (Nemč.) 22,8.

400 m zapreke: 1. Bricht (ZDA) 53,2; 2. Bonah (Nemč.) 53,8.

800 m: Boysen (Norv.) 1:49,8; 2. Macmillan (Avstral.) 1:50,3 (nov avstralski rekord); 3. Spurrier (ZDA) 1:51,1; 4. Lammer (Nemč.) 1:51,5; 4. Ornesby (Avstral.) 1:51,5; 6. Ekfeldt (Sved.) 1:51,7.

5000 m: 1. Saksvik (Norv.) 14:25,0; 2. Warren (Avstral.) 14:26,3; 3. Hypponen (Fin.) 14:38,2.

Kopje: 1. Danielsen (Norv.) 74,35 m (nov svetovni rekord); 2. Held (ZDA) 73,28 m; 3. Kaolainen (Fin.) 71,78 m.

Med tekmovalcem je bilo hladno in tekalnice je bilo močeno zaradi dežja.

Jugoslovanski kajakaši na svetovnem prvenstvu

MACON (Francija), 29. — Francoska kajakaška zveza javlja, da se je prišlo za svetovno prvenstvo, ki bo v Maconu od 24. do 26. julija, 21 držav. Na sporedu bo petnajst tekem. Zahodna Nemčija, Finska, Madžarska, Švedska, Jugoslavija, Rusija in CSR se bodo udeležile vseh petnajst tekem, Francija 14, Avstrija, Danska in Velika Britanija 13, Holandska in Svica 11, Posarje 9, Norveška 7, Vzh. Nemčija, Belgija, Španija in Luksemburg 6, Italija 5 in Romunija 4.

Končni izid šahovskega dvoboja ZSSR : ZDA je 20:12 za ZSSR.

DANES SEMIFINALNI TEKMI NA SVETOVNEM PRVENSTVU

Bo tudi Urugvaj podlegel v današnji tekmi z Madžari?

Premaganca v današnjih tekmah bosta nastopila 3. julija v tekmi za III. mesto

ZENEVA, 29. — Potrjen je bil spored semifinalnih tekem za svetovno prvenstvo. V sredo bo v Lozani tekma Urugvaj-Madžarska (ob 18. uri), sodil bo Griffiths (Wales), komarja na igrišču pa bosta Romus (Anglija) in Wiederkher (Svica). V Baslu pa bo sodil tekmo Avstrija-Nemčija sodnik Orlandini (Italija), komarja pa bosta Lotsy (Holand.) in Bergerus (Sved.).

Cedalje manj je moči prerokovati. Če je bila tekma med Madžarsko in Brazilijo prva finalna tekma, tedaj je tekma med Madžarsko in Urugvajem gotovo druga finalna tekma. Neumni žreb je namreč spet takorek, da se bosta spet prišli močevi, ki bi bili bolj upravičeni, grati finalno tekmo za prvo mesto kot pa sta Avstrija in Nemčija, od katerih se bo ena borila za prvo mesto, Sicer pa je tudi ta trditve, le relativno upravičene. Vsa ta močstva namreč niso v četrtfinalu predvedla ka-

ke posebne igre. Urugvaj ni pokazal nič posebnega, za Nemčijo pa je tudi znano, da je kljub zmagi igrala zelo podrejeno vlogo. Kakor je bilo Jugoslavija favorit in je izgubila, tako se lahko zgodi tudi v Avstriji v tekmi z Nemčijo. Toda razlika je pač v nečem: Avstrija ima napadalce, ki znajo streljati v gol...

Televizijski prenos današnje tekme Nemčija-Avstrija se bo pričel ob 17.30. Prenasali bodo vso tekmo.

DANES SEMIFINALE V WIMBLEDONU

Drobny ali Patty Rosewall ali Trabert

WIMBLEDON, 29. — Včeraj so bili na mednarodnem teniškem turnirju doseženi sledeči rezultati:

Moski — četrtfinale: Rosewall (Avstral.) - Hartwig (Avstral.) 6:3 3:6 3:6 6:1; Drobny (Egipt) - Hoad (Avstral.) 6:4 6:3 6:3; Drobny je bil nosilec skupine št. 11. Hoad pa št. 2. Trabert (ZDA) - Rose (Avstral.) 6:2 6:2 7:5; Patty (ZDA) - Vic Seixas (ZDA) 7:5 4:6 6:3 6:2.

Zenske — osmina finala: Connolly (ZDA) - Buxton (VB) 6:0 6:0; Hart (ZDA) - Migliori (11.) 6:1 6:1; Fletcher (VB) - Adamson-Scott (VB) 6:0 6:1; Pratt (ZDA) - Curry (VB) 6:4 3:6 6:3; Mortimer (VB) - Rat-

mirez (Mehika) 5:7 6:4 6:2; Dupont (ZDA) - Merrells (Belgija) 6:1 6:6; Fry (ZDA) - Ward (VB) 6:3 6:1.

V semifinale moških so se tako plasirali Rosewall, Drobny, Trabert in Patty. Med seboj bodo igrali v semifinolu Drobny in Patty ter Rosewall in Trabert. Trabert, ki je bil nosilec skupine št. 7, je premagal lanskega prvaka in nosilca skupine št. 4 Vica Seixasa.

WIMBLEDON, 29. — Tudi danes je bilo oblačno in hladno, kar je v pravem nasprotju s tradicijo vsakoletne wimbledonske prireditve. Na igriščih so sedaj v borbi le še velika imena. Nekaj današnjih rezultatov:

Moske dvojice: Seixas-Trabert (ZDA) - Pickard-Becker (VB) 5:7 6:9 10:8 6:3; Cettifinale: Patty-Mulloy (ZDA) - Vietra-Stewart (Braz.-ZDA) 8:6 6:4 6:0; Hartwig-Rose (Avstral.) - Segal-Williams (Juž. Afrika) 8:6 20:18 6:3; Seixas-Trabert (ZDA) - Otway-Fobson (N. Zeland.) 6:1 4:6 3:6 6:2; 6:3; Rosewall-Hoad (Avstral.) - Darry (N. Zel.)-Burrows (ZDA) 6:2 6:4 12:10.

Zenske — četrtfinale: Connolly (ZDA) - Dupont (ZDA) 6:1 6:1; Pratt (ZDA, nosilka skupine št. 8) - Fry (ZDA, nosilka skupine št. 3) 6:4 8:11 6:3; Hart (ZDA) - Fletcher (VB) 6:1 6:3; Brough (ZDA) - Mortimer (VB) 6:1 6:3.